

ધોરણ :- 8

ગુજરાતી

8. આજ આનન્દ

અભ્યાસ / સ્વાધ્યાય

Sem : 1

અભ્યાસ

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો ઉત્તર શોધીને તેના ક્રમ - અક્ષર પ્રશ્ન સામેના ☐ માં લખો.

(1) લોકોમાં આનંદ વ્યાપ્યો છે, કારણ કે.... ☐

(ક) આકાશમાં વાદળો ઉમટ્યાં છે.

(ખ) મહેમાન આવવાના છે.

(ગ) વરસાદ થંભી ગયો છે.

(ઘ) વરસાદ પડી રહ્યો છે.

(2) આ કાવ્યમાં “ધરતીએ ઓઢ્યાં લીલાં ચીર જો” એટલે.... ખ

(ક) ધરતી પર લીલું વસ્ત્ર ઓઢાડ્યું છે.

(ખ) ધરતી લીલીછમ બની છે.

(ગ) ધરતી પર લીલો રંગ છાંટ્યો છે.

(ઘ) ધરતી પર લીલી ચાદર પાથરી છે.

(૩) ખેડૂત ધોરીડાને તૈયાર કરે છે, કારણ કે.... ગ

(ક) વરસાદ પડી રહ્યો છે.

(ખ) વરસાદની ઋતુ છે.

(ગ) વરસાદ આવવાની તૈયારી છે.

(ઘ) વરસાદ થંભી ગયો છે.

પ્રશ્ન 2. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

(1) વર્ષા આવી રહી છે તે શાના આધારે કહી શકાય ?

➤ ઉત્તર-દક્ષિણ દિશામાંથી વાદળાં આકાશમાં ચડી આવ્યાં છે અને આકાશમાં ઝીણી ઝીણી વીજળી ઝબૂકવા માંડી છે. આના આધારે વર્ષા આવી રહી છે એમ કહી શકાય.

(2) ખેડૂત અને એના બળદો શાનાથી શોભી રહ્યા છે ?

➤ ખેડૂતો એના માથે બાંધેલા લીલા રંગના કસબી ફેંટાથી અને એના બળદો એની કોટે બાંધેલા ધૂધરમાળથી શોભી રહ્યા છે.

(3) વીરનું અને એના બળદોનું કલ્યાણ થાય તે માટે શું કરવામાં આવ્યું છે ?

➤ વીરનું અને એના બળદોનું કલ્યાણ થાય એ માટે વીરના લલાટે કુંકુમનો ચાંદલો કરવામાં આવ્યો છે અને એના બળદોની ડોકે રાખડી બાંધવામાં આવી છે.

(4) વાવણિયાને કેવી રીતે શણગાર્યું છે ?

➤ વાવણિયા પર હીરલા જડીને એના પર મોતીની સેર બાંધીને એને શણગાર્યું છે.

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન 1. આ ગીત આપણા મન આગળ કેટલાંક આબેહૂબ દ્રશ્યો ખડાં કરે છે. આવાં ચાર દૃશ્યોની યાદી કરો :

ઉદાહરણ : આકાશ વાદળોથી ઘેરાયું છે; વીજળીના ચમકારા થાય છે. વાવણી માટે જતા બળદોને શણગાર્યા છે.

➤(1) ખેડૂતોના માથે લીલા રંગના કસબી ફેટા શોભી રહ્યા છે. બળદોની ડોકે ધૂધરમાળ શોભે છે.

- (2) વીર, હીરાથી શણગારેલા એના વાવણિયા અને મોતીની લટકતી સેરથી શોભી રહ્યા છે.
- (3) બળદોની ડોકે રાખડી બાંધી છે, વીરના લલાટ પર કુંકુમનો ચાંદલો શોભી રહ્યો છે.
- (4) ધરતી લીલીછમ બની છે. નદીના પાણીનો પ્રવાહ વેગથી વહી રહ્યો છે અને ગાયો લીલું ઘાસ ચરી રહી છે.

પ્રશ્ન 2. 'આવી અષાઢી બીજ' એ વિષય પર દસથી બાર વાક્યો લખો :

➤ આષાઢ મહિનામાં મેઘરાજાની સવારી વાજતે ગાજતે આવી પહોંચે છે. આકાશમાં ધનઘોર વાદળા છવાઈ જાય છે. વાદળોના ગડગડાટ અને વીજળીના ચમકારા થાય છે. ઠંડા પવનના સૂસવાટા સાથે ધોધમાર વરસાદ તૂટી પડે છે. વરસાદના આગમન સાથે જ ચોમેર ખુશીનું વાતાવરણ છવાઈ જાય છે. પશુપંખીઓમાં આનંદ સમાતો નથી. મોર કળા કરી નૃત્ય કરે છે અને ટેહૂક'... ટેહૂક'... ટહુકા કરે છે. કોયલ 'કુઉ'... 'કુઉ'... કરે છે.

➤ દેડકાં 'ફાંઉ', 'ફાંઉ' ... કરી વર્ષાને વધાવે છે. બાળકો રસ્તા પર આવીને વરસતા વરસાદમાં નહાતાં નહાતાં ગાય છે:-

“આવ રે વરસાદ, ઘેબરિયો પરસાદ,
ઊની ઊની રોટલી ને કારેલાંનું શાક.”

➤ વરસાદ પડતાં જ ખેડૂતોનો હરખ સમાતો નથી. તેઓ ખેતરમાં અનાજની વાવણી કરે છે.

➤ આષાઢી બીજ એટલે વર્ષાના શુભ આગમનનો દિવસ. સૌ ‘આવી આષાઢી બીજ’ ગાઈને વર્ષાઋતુને વધાવે છે.

પ્રશ્ન ૩. નીચેના શબ્દો માટે કાવ્યમાં કયા શબ્દો વપરાયા છે તે લખો :

(1) ઉત્તર : ઓતર

(2) દક્ષિણ : દખણ

(3) જુવાર : જારું

(4) પ્રવાહ : સેરુ

(5) ગાય : ગવરી

(6) બળદ : ઘોરીડા

THANKS

FOR WATCHING